

No més drets sense febre.
No més febre sense drets.
Les drets individuals són imprescriptibles, inalienables i intransmissibles. El Legíslar la Libertat heia protegit de garantiria, es cometre ofensa contra ella. La Libertat propia acaba allí abont comença la libertat ajena. Es licit, donchs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. La resignació que predicen les religions no es més que la fórmula del engany ab que s'preté perpetuar la injustícia social en lo mon. Las religions son causes d'ahorros que viuen de la estafa d'admetre capitals en la terra, assegurant pagar erescuts interesos al cal.

LA TRAMONTANA
Admetem lo principi liberal més avançat, sense utopias de cap mena. La Tramontana es antireligiosa de totos les religions, perquè totos son igualment dolents y depressives para la dignitat y la inteligencia humanas. La Tramontana en política defenza sempre el més adelantat contra l més necesari, y sosté la necesitat d'una gran reforma social que transformi l mode de ser del productor, avui explotat al capitalismo. La Tramontana no atá afillada a cap partit, serrial los interesos generals de la libertat sense compromises al preocupacions de sectori.

PERIÒDICM POLÍTICH VERMELL.

La salut del poble es la suprema lley

La TRAMONTANA es lo periòdicm que s publica en idioma catalá més avansat en ideas polítichs, religiosas y d' economia social.

Lo Trull es la primera necesitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓN

Espanya, 1 pesseta trimestre. — Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan por adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Poment, 1, 1.ª: BARCELONA

Para pagos d' admeten libranças del Giro Mitros, lletres de facil cubro y sellos de 15 céntims. No s' admeten libranças especiales de periòdicm

PREUS DE VENTA

Número solt, 5 céntims.—lo exemplar, 1 pta.
Sort d' llibre puntualment cada diuenchs

FIGURETAS DE PESSEBRE

Si á las firas de Nadal hi han figuras ab tal pebre, se podrá fer un pessebre genuinament nacional.

IMES DENUNCIAS!

A pesar de tot nostre cuidador en voler evitar que l'Almanach que acabem de publicar i que tanta acceptació ha tingut del públic pogués mereixer las atencions del Sr. Fiscal de aquesta Audiencia, nos ha succehit lo que sempre es de témer tractantse de LA TRAMONTANA: així el denunciador per mitja dotzena de poesias; així, al engrós, com qui compra taronjas.

La portada ha sigut calificada pel Sr. Fiscal denunciador de excitació directa a la rebelión contra la forma de govern (¡apretat!) y en la portada se tiran canonades quins projectils son... periódicos. Una poesia hi ha denunciada per escarni als dogmas... y en tota ella no se anomena cap dogma. Una denuncia també ha caygut demunt d'un sonet per injurias a una classe determinada del Estat, y aquest sonet, que per cert creyém hi sigut ja publicat altres vegades ab legalitat perfecta, no es més que un retrato al carbó d'un Mosen Llibori; de modo que 'l tal tipo imaginari ha sigut elevat pel Sr. Fiscal a la cinquanta potencia de classe del Estat. De dos dels grabats que encabessen poesias també s'ha incautat lo jutjat que entent en la tramitació de las tals denuncias, y ab llapis vermell están senyalats casi be la meytat dels treballs literaris y ninots de nostre desgraciat Almanach, per més que no demunt de tota ella pesin las denuncias fiscals.

Es aquest un verader luxu de persecucions que val la pena de fixar-hi.

Que a LA TRAMONTANA li professan un odi veraderament salvatge, un odi religió, tota los clericals, es indubtable; y que 'l clericalisme gossa en nostra patria d' una influencia tan vergonyosa com decisiva en las més altas catedras gubernamentals, es cosa de tothom sapiguda. Y aixís s' explican nostras persecucions. Fa algun temps, al reunir-se un anomenat sínodo diocesá, sapiguérem y ferem públic que se ocupá en sessió secreta de la conveniencia pels interessos dels reunits d' incitar als poders públics a una forta persecució contra la premsa anticlerical, y en primer lloch contra LA TRAMONTANA, que tant y tant los atormenta presentant certs tipus al públic tal qual son. Llavors ja sufrírem impívits una terrada de denuncias y persecucions particulars que acumularen demunt del Director d' aquest periódich la friolera de tretze causas criminals. Mes com entre la amnistia política per un costat y lo que ha sapigut venirse las moscas de sagristia per l' altra, anava ja a quedar casi lliure de tals s'napismes lo burro dels cops d' aquesta publicació, vet aquí que 'l clericalisme, que no 'l pot resistir, deu haver tornat a posar en activitat la máquina de sas altíssimas influencias, y aquest vull aquest no vull, tota los escrits publicats en nostre periódich son objecte de sa especial predilecció, y excitant luego posar l' excés de zel del ministeri fiscal, plouhen denuncias com las darrerament soferidas en l' Almanach y 'l periódich, devant las quals se fan creus tota los homes de lleys a qui consulim no sabent veure en nostras escrits denunciats cap transgressió a la legalitat vigent, porque en nostra ja llarga y sempre penosa carrera periodística las persecucions soferidas nos han enenyat de saber fer respecte a lleys y a escriure lo que vulgásemnt se 'n diu saber nadar y guardar la roba.

Continuarán, donchs, aquestas persecucions contra LA TRAMONTANA, per l' casit de la pluja que 'n sufrírem farà cosa de dos anys! Nosaltres creyém que sí, per que sabem que iguals causas produheixen sempre 'ls mateixos efectes.

Mes posá a tota los pretinguts ministres de Deu y a tota la faramalla de carcamals que 'ls sostenen y 'ls apoyan, que no 'ns havém d' arronsar ara ni may com no 'ns hem arronsat fins avuy, y tant com posarém cuidador en fer us de tot nostre dret dintre lo que las lleys determinan, aixecarem també 'l cap ab nosa orgull sempre que novament nos veíem perseguits ó atropellats baix sa capa, que tot ho sap, porque la fe en nostras idees es molt més ferma y filla de racional criteri y nobles de sentiments que las falsas que sostenen per sas conveniencias tota los incitadors de nostras persecucions.

Y poden continuar plouent denuncias, que las esperém tranquils, satisfets y orgullosos.

MEDITEM

Los que tant ensalzan los grans serveys de algunas monjas y otras instituciones genuina-

ment católicas pera cuydar malalts, poden jutjar de sa utilitat ab fets com lo que 'n resulta de la carta de Mataró que publicarem la setmana pasada y 'l que ara aném a fer públic, succehit també de poch.

Un amic nostre anomenat M. Alís, treballador forner, tenia una filla de 21 anys malalta d' una catarral complicada ab una pulmonia. Després d' unes tres semanas d' confermetat y d' angúnias pel pobre pare, lo metje li digué que li semblava que la enfermetat estava ja dominada, y que, si be ab molt cuidador, era ja probable arrencar a sa filla de la mort. Com lo pare tenia que treballar pera subvenir a las necessitats de la familia, composta tan sols de la malalta y ell, y com a conseqüencia de son ofici de forner tenia de fer son treball de nit, entre varios compenyos d' idees, ja que 'l citat subjecte las té molt adelantadas, anavan vellant entre dos cada nit a la malalta, que necessitava pendre molt sovint medicaments.

En aixó arribá la nit del dijous al divendres de la setmana pasada, y los per lo que fos, pero sense que 'l pare 'n sapigués res, se presentaren duas monjas ó senyoras de miy habit de la caritat cristiana d' alguna altra d' aquestas anomenadas instituciones benéficas del catolicisme, dihent als que vullian las malalta que ja 's podían retirar, que ellas se 'n cuydarian, y aixís va ferse. La teyna de las monjas fou desseguida la de costum: posar ninots de sants católichs per las parets, ja que en aquella casa no n' hi havia ni un, y dir a la malalta que 's fes combragar. Intúit lo que aquesta respongués que a aquella no era casa de tals idees, y que no hauríessen més en aixó, las monjas no 's cansaren de picar en ferro tret, atormentant continuamente a la malalta ab la idea de la mort. Y no fou aixó tot, desgraciadament. Lo pare, que havent fet aquella nit una escapada a sa casa, se topa ab las citadas monjas ó senyoras cristianas y calla a pesar de sas idees, en consideració al estat de sa filla, y creyent que la cuydarian be, va advertirlas de que ell fins de vuyt a nou del matí no podria estar de retorn a sa casa, porque fins a aquella hora 'l expressem. Mes com la missió de las monjas en aquella casa potser no era la caritativa de cuydar una noya, sino la fanática ó especulativa de salvar una anima, succehi que, convenidas de lo inútil de sa insistencia de fer pendre a Deu a la malalta, resolgueren deixarla també sense pendre medicina, y a las cinch de la matinata del divendres abandonaren la malalta, la tancaren dins de sas habitacions y deixaren la cau a una taberna del devant pera que la donguessen al matí, quan hi anés. Y d' aixó 'n succehi que una malalta delicadissima que necessitava pendre medicament cada cinch ó deu minuts, passá més de tres mortals horas sense medicina. Al arribar a las vuyt són pare la troba plena de reumas, ja secas algunas, per la cara, y sense coneixement a conseqüencia de la set que havia patit durant tot aquell temps. Se cridá corrents al metje, lo qui declará que la malalta s' havia agravat de tal modo ab aquell abandono, que ja difícilment podria salvarse.

Calculis ara 'l sentiment del infelís pare... y la indignació que té de sentir tota persona de bons sentiments devant de tals actes, que no sabem si callichar de propis de gent católicafanática ó de més propis de gent salvatge.

Dos dias després, lo diumenje al matí, moria la malalta... Si diguessim lo que la vista de son cadavre 'n inspirá oint la relació que rajantil abundant plor dels ulls nos feu lo atribulat pare que sols en aquella filla xifrava totas sas il·lusions, es ben segur que sufrírem novas denuncias per atacs als dogmas ó per injurias al clero, porque aquesta gent té encara poch voler, y més tractantse de LA TRAMONTANA, pera fer perseguir a sort y a dret a tothom que té pit propi ferm y conciencia prou digna pera oposarse valentment a son imoderat desitj d' enjuyvirho y avassallarho tot a son ignominios domini.

Lo dimars d' aquesta setmana, dia festiu, se verificá 'l enterro civil de la filla de nostre amic M. Alís, morta com acabem de dir.

A las deu del matí, ó sis mitja hora abans de la senyalada, era ja imposible trizarer pel devant de n.º 4 del carrer de la Riera, siti de la casa mortuoria. A dos quarts d' onze comparegué 'l coixe mortuori, se li tregueren las insignias católicas, ó sia la creu ab que remata, y no s' encengueren sos fanals. Posada la llarga

ceixa blanca en ell, se la cubrí ab lo drap vermell de la societat de llitrepensadors La Lluz y 's col·locarén a la testera del coixe varios rams y coronas de varias corporaciones de caracter avanzant y de la Societat Autònoma de Donas de Barcelona a que pertenecía la difunta, portant las cintas sis consocias d' ella.

Darrera 'l coixe seguían una cinquantena de donas, més de dos mil homes y una vintena de coixes. La comitiva passá pels carrers de Vintagregre, Carretas, Cera, Batella, plaza Padró, carrer del Creme y Rambla fins al monument a Colón. Allí pujaren als coixes los que previamente se 'l havían jagat, s' ompliren totas las centrals y ómnibus que van al cementiri nou, y molta altra gent feu lo camí a peu, reunintse més de mil personas en lo cementiri lliure, aphot se doná sepultura humana al resto d' aquesta infortunada noya, victima potser de la conseqüencia en sas idees.

Aquesta vegada lo catolicisme no ha intentat perturbar, com la pochis dias succehi, la solemnitat d' un acte civil. ¡Seria per sentir remordiments, ó potser per temer las conseqüencias, ja que tothom estava disposat a fer valer son dret contra lo que costen...

Serveixi de consol, en lo possible, al desconsolat pare de la infortunada difunta, la probe de carinyosa amiatat que diamenje rebé de sos amichs y company.

Santa Bàrbara 8 Desembre de 1891

Amich Director: Inserti aquesta missiva que dirigixo a nostres germans de La Galera: Tenim la satisfacció de participar, com en aquesta vila de Santa Bàrbara, a ha resol per unanimitat aixecar un monument, en lo lloch anomenat Las Casas, al estabehent, coronantlo ab grosses ribellons; per lo tant, creyém de la vostra amabilitat procederme contribuir ab las vuestras forcas a la realització de tan noble projecte (a que lo mencionat nois rich negre ha habilit entre voustres per опы de molts anys. A més, desitjém se servíeu enviarvos a fer publicar en la il·lustrat setmaneri LA TRAMONTANA, totas las hasevotas que hagi comés lo sach de carbó, al objecte de pendre las correspondents notes per poder formar la tan desitjada llista y reperitir entre las donas que ajudarian al salvatge.

CONTESTACIÓ

A UNA CARTA DEL AMICH JULIO JONER, PUBLICADA EN L'ALMANACH DE LA TRAMONTANA DEL ANTERIOR

He llegit, amich Joner, ton escrit de consellar y de totas las meneres, si 'l que 'm dius s' ha publicat, no me 'n som atalayats, como dihehen los los de Figueras.

Mes... si ho dig un alemán (a no 'm sembla tan estrany porque allí s' hi miran much y per tota mena prou fetia, sino preguntant al nostre escrit del carbó de Còca.

Que 'l poema son infecciosas quan s' entenen volgutones, no val discutir-les; pero no faci que un home probi que 'l poema potser calicbrá pel que ve lujan al terra.

Mes... penosa de l'la a pare, ó fetes els lla per la nostre los microbis son enganys. Es una bolla segura, no hi hauria creyent que arribés pasá sis anys.

Aquest home ab la creuesa deu tenir la testa anca y hi 'l deu tenir de val, porque encara sabia Galenus tota pateixen a lo menuda d' un ull de poll al cervell.

Així es que lo ab dectero no dich escrits cap cosa val que un home deu d'ale persona. ¡C'hoich que de nostra vida! La memora de la nit que 'n fa vuyt ó d'iccion!

Si un jove ab tota la pena logra al l'parla a una noya que 'n ha trobat de jo... ¡Creus que may l' estimarás si 'l jove no 'l permetta proposar ab un peu! Un peu, que si be 's mira es com un jaguet de fira quan no 's dona intencional. Mes la parolla avessada,

ab un box i una abraçada
je la assemblea haver sopat.
Y a se "la microbie admesa,
la no hi hauria francosom
infestant ab los penons,
puig pensa a una ballana
peuria més la França
que'l restant d'altres nacions.
Ja veus, donchs, que'l dit retrata
que aquet sabi en un sabata
que no té ni un dit de front,
puig ab tant com s'acada
hi ha molta sabia avuy dia
que tocan lo violon.
Per lo tant faré quietats,
pero no com molta posera
que tenen por de fer mal.
D'oh, componet cantu variu,
que'le penons son necessariu
per la higiene y la moral.
Mai aquell que l'imprimida,
dolor de causal penon:
y exige fabrica y erlent
com lo qui calent de teia
embalsami la floresta
inspirat per l'ayguardent.
Pero dir may que al bearse
es facil infeccionara,
la viriat, un himn no gona.
Que'n que la senton canas,
encara'm qu'edo ab las ganas
de que'm toqui alguna cosa.
Aixi, donchs, vianga penons
y servim las situacions
la que tan prompta se'n van.
Mentros lo ab llibertat plena,
disposa, mana y remana,
del teu amic...
Joan Durán.

P. D.

Si a ta parcerai multé
vols dexarti llegir be
la meua contestació,
pena a dirli que ni en brema
no diga pas al seu home
que li remeto un penó.

Barcelona, Desembre de 1903.

Una lúgubre noticia va aquestos dias circulant de boca en boca entre la gent de curia y trascendent algo al públich ilustrat, impresionantlo penosamente.

Sembla que'l diluns ó'l dimars de la setmana entrant s' aixecará'l patibul en lo rebí poble de Sant Martí de Provensals pera agerrotar en ell a Isidro Mompert, autor de robo y assassiné de doas criaturas en dita població.

Verament que aquí s' tracta d' un delicté tan repugnant y odiós que sembla poch tot lo castich que s' hi aplicli; mes tant la pena de mort está renyida ab la ciencia y la moderna filosofia penal, que l' aixecament d' un patibul resulta tan ignominios pel abominable criminal que'l puja com per l' envilit poble que la dia de diversió y disbauxa d' aquell en que en nom de la llei se mata a una persona ab totes las més ben determinadas circunstancias agravadas de premeditació, ensanyament y alevosia, ab la de nocturnitat de la repugnant capella pera que no n' hi falti cap de las que determina'l Códich penal que tenen d' apreclarse en homicidius, que ab tals circunstancias los calificá d' assassinats. Qui cregui en Deu pot demanar que'ns eviti la vergonya d' aquestos espectacles públichs, propis sols de ja passats temps de barbarie.

L' ex-rey de Servia Milá, que viu mitj tronat a París y quins escándols ab la seva dona tothom coneix, s' ha venut sos drets a la corona del seu país per una forta cantitat que li té d' abonar la regencia del actual rey menor, lo fill del qui s' gualeix aixís la corona.

No sé aquí qué admirar més: si la barra del que s' ven una dreta ten torts, ó la de qui compra aquets torts ab diners que'ls tindrian de fer anar més drets.

¡Pobres pobres paganos! Encara se'ls venen com a xayt!

Doa fetx estranyx referents a altres tants milionaris acaban de passar.

Un a Nova York. Doa homes se presentan al despaig d' un milionari y li demanan, amenaçantlo de mort, que'ls dongui al moment un milló de duros. Lo milionari s' hincogona rodó. Repetixen los agressors las amenasas y la de-

manda y's repeteix la negativa. Llavors, dihen los telegramas que donan la noticia, tiran una bomba als peus del milionari, que esclatant horrorosamente mata en primer loch als dos agressors, al milionari l' deixa en estat desesperat y tira a terra l' edifici sepulcrist a altres personas.

L' altre cas lo contan los periódichs de Madrid. Se tracta d' una duquesa viuda, arximillonaria, que a consecucio de sos pleys y sas disbauxas, está ¡pobretal! casi a la miseria, perque certa gent es molt miserable si no més los quedan deu ó dotze duros diaris, y tot son playes dels periódichs aduons per la sort de tal senyora.

De lo que resulta, a nostre entendre, que l' un y l' altre cas demostran la calamitat pública que son los milionaris. En l' un inclinat la codicia desmesurada dels lladregots, fins al extrém de jugarla vida ó ser ríchs, y causant molts ignocentas víctimas, y en l' altre sancionant la aberració del sentiment, campadit a una ricatza porque no podrá llenyar tant com abansa, mentres molta gent treballant se mor de miseria.

Sempre 'ls milionaris tenen de ser l' asot y la gangrena de la societat.

EP

A grans mals grans remeys
A Buenos Aires va ocorre un cas de febre groga, y pera disinfectar la casa va pregarhi loch ab lo cadavre dins.

Aixís mateix tindria de ferse ab certas negras Institucions que son focu d' infecció per las conciencias.

EP

Durant lo passat mes de Novembre en la provincia de Lleida han sigut embargadas la triolera de 1,766 fincas per no haver pagat sos propietarias las contribucions.

Fentho aixís aquesta gent, arbitraria y embargar las ganas de comer del pobre anarrioyot.

EP

Altra miscelánea nos dedica *El Productor* de la semana pasada a proposi de nostros articles *Los partits socialistas espanyols*.

En ella presé matar dos parvuls de un tiro, com se sol dir, presentint devituar per un costat nostra declaració d' avuy fa quinze dias, y per altre donar per contentat d' un modo que no es carni ni peix lo que nosaltres demontem que'ns contenen los periódichs socialistas, tant del partit-obrer com dels anarquistas.

Mes com d' aixó ja'ns en tornarem a ocupar degudament y analisarem las duas misceláneas de *El Productor* y lo que ha pogut motivarlas, nos prenem la llibertat de preguntarli: quina opinió té formada, ja que aixó hi ateny perfectament a ell y a tots los demés periódichs de sas idees, respecte a la organizació dels anarquistas en un sol partit y en las condicions fijas en nostros articles?

Esperém resposta.

EP

Los periódichs del partit obrer han promés ocuparse de nostros articles *Los partits socialistas espanyols*.

D' algunas entitats del mateix partit, com també de varias dels anarquistas, havém rebut cartas ó noticias demanantnos aclaracions ó traduccions castellanas de nostros articles, que sembla s' han obert pas en lo cor de molts treballadors, per demunt dels d' una part y altra part sobradament interessats ó deplorablement fanáticos.

Desitjant servir a tot, en alas de nostra idea de concordia, traduhim al castellá los citats articles, que vendrem a deu céntims al públich y enviarem de franch a totes las entitats obreras que'ns lo solliciten.

EP

Chelva es una població de 5,000 habitants y cap de partit en la provincia de Valencia y té un alcalde que no sab llegir ni escriure.

En sabent servir al qui mana de Madrid y guanyar las eleccions pel govern, ja no s' necessita res més pera exercir ab honra y profit lo principi d' autoritat.

EP

Per irregularitat d' uns quants centenars de milers de duros, en la Audiencia de la Habana s' ha celebrat la vista en judici oral y públich de la causa seguida contra uns quants grosos empleats d' aquella isla, entre 'ls quals se tro-

ban los famosos *irregularizadors*: Prado y Oreiza.

En lo judici oral los acusats s' han concretat a dir que ells no eran los principals culpables, sino que tenian a Espanya los que rebian la part més grossa de la *irregularitat*, per quin fi ja havian influit pera obtindre 'ls respectius empleos dels *irregularizadors*.

Si aixó es cert, lo que no tindria de dubtarse es que las oficinas del Estat resultan un camí ral sense guardiá civil pera que pugen impunement assaltarlo los *ladres de pas* d' elevada categoria.

EP

En Sagasta ha fet un discurs en lo cassino dels seus, posant de volta y mitja als conservadors y a son modo de gobernar.

Y tenia molta rabó.
La mateixa que té en Cánovas quan censura a l' un en Sagasta.

Y la que té'l poble censurantlos a tots dos. Y a molts d' altres.

EP

Per una de las darreres denuncias sofertas abans de las del *Aimanac*, se'ns ha condemnat ja al pago de cent pesetas de multa, costas y accesorias.

Havém apelat d' aquesta sentència que creyém improcedent, y se'ns ha notificat ja que'l dia 15 del actual se verificará la vista de la apelació en segona instancia.

Enterarem a nostros llegidors de com nos anirà aquest nou cargament judicial que, donats los vents que regnan contra La *Tramontana*, es fácil que encara no se'ns dongui garrot...

Però que s' hi vagi en camí.
A lo qual que nosaltres hi estém ben disposats.

EP

Fa molt poch temps s' efectuá la inscripció parament civil d' un nen fill del director del colégi de noys de la Societat laica *Gutenberg* P. Moncanut, y lo dimars d' aquesta semana tingué loch la d' una nena filla de nostre amic y colaborador A. Tolrá, fundador de dita Societat, quin delicat estat de salut fa un quan temps li priva d' escriure en nostre periódich.
La mentada Societat ha vingut sempre demostrant per sos actes sa constant tendència a la ilustració y emancipació de la Humanitat, a lo que deurian correspondre los verdaders liberals, ja inscribimhi com a socios, ja portant los fills a sos colejos.

EP

Demé dissapte continuaran las conferencias en *La Llum*, desenrollant un dels socios lo tema *Lo pontificat y la qüestió social*.

EP

Lo Centre Instructiu d' Obrers Pallayras de Sant Martí de Provensals, donará'l próxim diumenge a la tarde la segona de sas conferencias públicas en son local del carrer de Sant Joan de Malta, n.º 157, pis 1.º.

EP

Havém rebut una circular y uns estats de comptes de la Comissió de huelga dels sastrebrers, en quin imprés se dona compte del honoré scabament de la huelga per part dels obrers, ja que han obtingut que'ls sian reconegudas las condicions de treball per las quals se'ls despetaxé de las fabricas abont treballaven, y ademés se presenta'l resultat de la gestió administrativa de la citada comissió de huelga.

Quan las causas justas se sostenen ab fermesa, may pot fallar la victoria.

EP

Suplicuem als corresponsals, suscriptors y a tothom que estiga en descubert ab aquesta administració, que abans de fi d' any procuri tothom liquidar fins aquella fetxa, sino del contrari perilla la vida de nostre periódich en mitj de las persecucions que tenim de resistir.

La Administració escriurá sos salidos de comptes a tothom ó girará als que ja es costum de felaho, pero necessita que tothom cumplesci son deber en mitj d' aquesta altra tempestat desleta de persecucions, al no s' vol passar per la vergonya de que La *Tramontana* hegui més mal de sos amichs que sos enemichs.

Passat cap d' any nos veurém en la necessitat de donar de balta a qui no estiga corrent, y luego en la obligació de posar a la *Gabia* als deudors més atrasats y que hegin demostrat més mala fe en lo pago.

Cumplin tots ab nostre deber, y La Tramontana no s' quedarà endarrera vinga lo que vulga y caygui qui caygui, com ja té plenament demostrat que'sab ferho.

L' AMOR DEVANT L' OR

La Carmeta y l' Antonet feya molt temps que la casualitat los havia fet conèixer, y la Naturalesa, mare de totes la casualitats, los feu symar mútuament ab una passió sens límits, vehement, inexplicable.

Mes ¡ay! que un gran obstacle s' opovax a aquest amor tan pur com el càlzer de la rosa que no s' ha obert encara per respirar lo perfum de las dolces aurais...

L' Antonet es fill de uns pares d' humil posició; honrats, sí; mes... ¡de qué servira la bonradia! la fortuna no la ha volgut favoreixe, y, gracias á son desmesurat treball, arriban justament á proporcionejar la medía pera sa subsistencia.

En cambi la Carmeta, neda en la abundancia; son duenyos los seus pares d' una fortuna colosal, y está clar, esperan per la noya, que dit sigas de pes está dotada d' una bellea sens rival, un jove d'aurat; un heredu que sí menys dobl, ó millor, tripliqui, ab ses hienadas, la rica posició que elle distruira.

Arribá un jorn en que 'ls amors dels dos juvenets deixaren d' ésser un secret pels pares d' elle; puig per més fondo que s' fassi 'l foch sempre respira; y veient aquestos lo poch efecte que feyan iller sermons, considerant inútil tota advertencia ja que la Carmeta continuava estímitos ab fort dalit al jove que li havia esclariat lo cor ab sa, per ella, tan simpática y voluptuosa mirada, resoluéren sepulirarla al fons de casa seva sens sortir en peu sí cama, porque 'ls temps ab sa mondonia y may intercompunida marxa, boreta, completament aquells amors, que ser lo brillar de l' or, consideravan com uba gran y vergonyosa deshonra.

L' Antonet, no obstant, continuava visitant lo lloch abont ab la Carmeta 's prodigava aquelles frases tan dolces y expresivas que surten de dos cors que s' syman, de dos cervells que pensan una mateixa cosa.

Pero pesavan los dias y may comparaxia l' objecte de son amor, ni sabia d' elle la més minima noticia.

¡Quin munt d' ideas se sugieren en son cervell! —Será mortal! —preguntava. ¡Quin patir més horrible trobarhe enlloat en lo mar del dubte!

Per fi un jorn, mentres s' estava á casa seva sumergit en fondas cavilacions, ab intencions sospitas nilla de son dolor incomparable, rebé una carta que á jutjar per son endolot sobre era portadora d' una infausta nova.

En efecte, la Carmeta, no poguent resistir la agrura de ses pares separanta de son symant, havia deixat de existir. Un s' estimó molts havia companyatá son posrer sospir. Altis s' expressava la minyona de la casa ab aquella carta, ategit ab la mateixa, que el ferlo sabedor de las desagradable noticia, cumplia l' últim desij de sa senyoreta.

Y aquells indigenes pares que obocan per febre d' or, dolces per son ilimitat orgull, maxren aquelles tendres corsipuj que l' Antonet visqué morint, concauaxia la més gran hipocondria, sens observar que la Naturalesa los havia fet naixer l' un per l' altre, pagau, tancaix á casa seva, rubierts de vergonya, lo just càstich á que s' feru acreedores. L' sistema de la Nature cau demuat seu. Lo drach de ses monedas, lo débil remor que produixen los pabellons y transparents de son quarto, moguts per suau aie, sembla que 's dignin: ¡Assassinall!

Per totes parts, una veu com sortida de la tomba 's tira en cara le desastros mort de la seva filla; de aquell ángel que havia de tancar ses parpallas en lo jorn de sa agonia.

Aquella veu que 's martiritica, que 's repeteix constantment lo repogent calificat d' «Assesina», es la terrible veu del remordiment de sa conciencia...

GAY

AL PRU DEL REIXAT

NOCTURN

Plovia á bots y á barrals; los carrers semblavan rieras; no eran prou las clavogueras; dels terrats sola las canals inundavan las aceras.

A estones bronzia 'l vent trescant vidres y cortinas, y festos de civellinas al carrer llenant fortiss de las sinestras vehines.

De viu color, may pintat, recorria 'l llamp l' espay tot fent dibuixos, que may humana pensa han marca, y sola miralos fa engay.

Als llampes ogulan mila tross que l' orc estat repetia ab molta més valentia, per tot los quatre cantons de la ciutat, que dormia.

Mes en tant que resonavan los elements en esclat, al peu de fortis raizat dos amans ho festejavan ab tota tranquilta.

De prompte, com per encant, pel cap-de-munt del carré, un bulto n' aparegué, que, com qui á sigü va bucant s' acostó sense dir res.

Fins al reitax s' acostó 'bont los galans asose per parlayan de son amor; mas la dama 'l veu y... ¡Ah!— llenca un crit desagrador.

Prent lo galan, que es valent y 'l agrada la joveana, se 'n treu una revellina de las que tallan lo vent, y ab la vista al bulto asana.

—¡Atrás! diu: en aquest bore que buqueda ab tal raiguet... Y 'l bulto diu:—Diu los guard... Vinc bucant le levadora... que la dona 'n va de pert.

L. MALLÀ

Un cas per demés original acaba de passar á Sabadell, que ve á demostrar la inquina que 'ls clericals portan á tots los actes civils que negan á la Iglesia las atribucions de ficarse en las familias.

Entre Manel Lionch y Aínsa y Carme Prats y Anguera se havia tractat ab lo corresponent permis dels pares y ab tota la legalitat deguda, la celebració de matrimoni civil en lo jutjat de Sabadell.

Publicats ja 's convenients exhortos, se ficó lo dia 28 del passat Novembre pera la celebració del acte, y 'l dia abans lo pare de la noya, que sembla tou lo qui més s' interessá en que 'ls celebrés civilment, posá la firma al jutjat pera que s' realisés lo matrimoni conforme á la llei civil.

Y ara ve 'l enredo. Tant bon punt se té la firma civil del pare, los navis se 'n van d' amagatots á la Iglesia, se casan per lo incivil, y ja fets marit y molla, ho fan saber al ensarronat papà, lo qui pujantli la mosca al nas per l' engany, agafa la filla pel bras y ab un poch més lo gendre pel ganyot, y 's separa emportantse la noya sens donarli temps á recullir lo fruyt del engany.

Llavors lo nuvi, que deuria portar pressa, ab tota la autoritat civil de la qual havia fugit poch abans, y després de molt trontoll y de més d' una setmana de ferse la porreta, lográ la incivilissada moxa y 'l pare s' ha quedat á la lluna de Valencia.

No creuben moslectors que aquí hi ha també una intriga clerical de mil diables, que no s' ha manifestat á la clara llum del dia!

Lo papa va á ser la poma de la discordia dintre de la xanixyna monárquica patriotera coneguda per triple silansa.

Lo primer ministre de Austría, Mr. Kalnoky, ha fet un discurs en las Cortes de son país declarantse partidari del restabliment del poder temporal del papa, y com síxó mutilaria la unitat d' Italia, tots los italians partidaris d' aquesta unitat, que son lo noranta nou per cent, se donan per enganyats de sas aliadas Austría y Alemania, y la monstruositat de la triple silansa amenssa desferse com un bolado á l' aygua á pesar dels interessos reals que la sostenen.

Aquesta presió que 'l catolicisme exerceix en tantas nacions, es la vergonya de las actuals societats civilizadas.

Aixó fa que aquell que hi sab veure clar, noti la impossibilitat de fer res de profit en cap terreny per anar endevant, mentres la serp de la relligió s' enrosqui encara ton fortament en las costums y en la hipocresia de tants governs.

¡Qué dimontri succelhi á un ensotanat á Lavit, que confesson á una malalta que tenia de pendre son senyor! e abalotat per certas insistentis preguntes que li feya, dibentli també jo hi sentit d' dir cosas de vosté y la majordona? Inexcusable desajnis de la Providencia... y d' anar fort de mollas lo carro de la fe.

Nos diuben de Llagostera que 'l ruch negre més gros d' allí va tenir la reconagradiasima barra fa poch dias de presentarse á casa d' un honrat pare de familia que fa anar sos fills á la escola laica y li va contar mil picardias del lla-

trat professor de dita escola, ja que pagaria alguna cosa 'l negre que 'ns ocupa d' arribarli á la sola de la sabata en bonas condicions personals. Ab lo que més volts desacerditio 'l ensuamencens, era en dir que era un mal home... per que vivia ab una dona sense serhi casat per la Iglesia.

Pero vinguin aquí, senyor mossaga; no sab que tant legal, per no diril més, es lo matrimoni civil com lo catòlich; ¡perqué, donchs, falta á la lley ensarranton aixis á qui se 'l cregué?

Si per cada mentida hi hagüés set anys de purga... tori, de segur que aquest lloch sempre estaria ple de faldillas negras.

Dos sacerdots catòlics estranjos que á causa de sa devoció al deu Baco portavan una mantellina que 's tocava á terra, foren detinguts fa poch dias á Pamplona y portats per la guardia civil al palau de cal bitze d' aquella provincia espiritual, junt ab dos bastons d' estoch y altres tants revólvers que 's feyan mistica companyia.

Haurian sigut tractats aixis mateix un parell de borratxos que no haguessen sigut de la classe de pastors d' ánimas, si se 's hagués trobat ab tals salpacers demunt?

Donchs, ja que venimós ab lo de que la lley es igual per tots, si aquesta igualtat no s' aplica á ningú tractantse de burrots negres!

A Vitoria s' aixeca un nou convent per aquestos ganduls expulsats de Fransa que 'ns van omplint de bruticia mistica de tal modo, que prompte 'ns tapará 's esperits.

Y vetaquí que á pesar de la santetat de la obra, pujant una gran pedra va trencarse una corda, caygué la pedra damunt d' una bastida, la trenca, y quatre obrers que hi havia en ella anaren á terra, quedantse tres de morts al acte y l' altre en molt mal estat.

Está del diable que en totes las obras del Deu dels catòlics s' hi prengui mal.

AVIS

Quan troble (si es que algun dia son desti se 'l troba), jove ó vell un capella que va colla, y senta que entia una pudó que 'l nas tapa y de 'l cull emboliscat, atural y un cop mirat... preguntalli si era guapa!

MAYET

KARADA

Anant lo cap á Total, vaig menjarne un bu de dov y tres segona molt gros que tot plegat costá un ral.

P. DE URBINA

GEROGIFICH

D. A. KAKI T. + D. A. RAL Lucifer

ESPANTA BÓLITS.

AGENTÍGRAFO

Feyan festa en un carrer per ser diu del seu sant, y pera ferla més gran una total hi fan fer. Y trobant un fut mesquil los va ben ensarroner, puig deu neaps los feu donar per posar ciris allí.

J. ARAN GAYA

SOLUCIONS

Á LAS CARBORIAS DEL SEÑERO PABAT

GEROGIFICH—Cada perdía fa son nuu. Looocooon suudooon: Puigcerdá, Cardedeu, Guardia, Gracia, Piers, Aida, Pau, Re. D.

Tp. la Academia. Bando de la Universidad, S. Boleo...

Almanach de La Tramontana

para el any 1893

CALENDARI CIVIL